

Література

1. Абульханова-Славская К. А. Философско-психологическая концепция С. Л. Рубинштейна / К. А. Абульханова-Славская, А. В. Брушлинский. – М., 1989. – 243 с.
2. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2005. – 448 с.
3. Кремень В. Енциклопедія освіти / В. Кремень ; Акад. пед. наук України ; головний ред. В. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Лінник О. О. Майбутній учитель як суб'єкт педагогічної взаємодії: підготовка до співробітництва з молодшими школярами: монографія / О.О.Лінник. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. – 304 с.
5. Степанов О. Психологічна енциклопедія / автор-упорядник О. Степанов. – К. : Академвидав, 2006. – 424 с

УДК 821.161.2-93

ПОПОВИЧ Н.Ф.

Мукачівський державний університет

ТВОРЧІСТЬ ЛЕСІ УКРАЇНКИ ДЛЯ ДІТЕЙ

Визначну роль у розвитку української дитячої літератури відіграла Леся Українка (Лариса Петрівна Косач). Найбільше уваги літературі для дітей вона приділяла на початку 90-х років XIX ст. Саме тоді письменниця написала для дітей кілька віршованих творів та прозових авторських казок, брала активну участь у роботі журналу «Дзвінок», турбувалася про розвиток дитячої літератури.

Леся Українка прагнула, щоб дитячому журналові «Дзвінок» дати добре спрямування, зробити його змістовним і цікавим, через нього виховувати у дітей високі моральні якості, добрий художній смак. У ньому були надруковані її вірші «Мамо, іде вже зима», «Вишеньки» тощо.

Вірш «Мамо, іде вже зима» написаний у формі діалогу між сином і матір'ю. Під час цієї розмови дитина одержує простенькі, але важливі для неї знання про те, які зміни відбуваються в природі з настанням зими, про зимівлю птахів, які залишаються у рідному краї. Мова дитини жвава, емоційна, безпосередня, насичена запитаннями та вигуками. А мова матері має іншу інтонацію, інший темп. Мати говорить більш повільно, вдумливо, підбираючи слова, щоб син зрозумів відповідь:

«Мамо, іде вже зима,
Снігом травицю вкриває,
В гаю пташок вже нема...
Мамо, чи кожна пташина
В вирій на зиму літає?» –
В неньки спитала дитина.

«Чом же вона не втіка?
Нащо морозу чека?»

«Не боїться морозу вона,
Не покине країни рідної,
Не боїться зими навісної.

Жде, що знову прилине весна» [3].

«Ні, не кожна, – одказує мати, –

Онде, бачиш, пташина сивенька
Скаче швидко отам біля хати, –
Ще зосталась пташина маленька»

У вірші «Вишеньки» Леся Українка майстерно змалювала невеликий епізод: дівчинка і хлопчик не можуть зірвати вишні, які вирости високо на дереві. Поетеса дуже яскраво змальовує невдачу дітей, виразно описує силу дитячого бажання:

Дівчаточко й хлоп'яточко
Під деревцем скачуть,
Простягають рученята
Та мало не плачуть.
Раді б вишню з'їсти,
Та високо лізти,
Ой раді б зірвати,
Та годі дістати! [1]

У вірші наявний діалог між дітьми і вишнями, у якому використано художні засоби народної пісні: звернення, повторення, форма запитання й відповіді, персоніфікацію (олюднення рослин):

«Ой вишеньки-черешеньки,
Червоні, спілі,
Чого ж бо ви так високо
Вирости на гіллі!»
«Ой того ми так високо
Вирости на гіллі, –
Якби зросли низесенько,
Чи то ж би доспіли?» [1]

Окремі свої вірші для дітей Леся Українка вмістила в альманасі «Перший вінок», як-от: «На зеленому горбочку», «Літо краснее минуло».

Вірш «На зеленому горбочку» належить до пейзажної лірики. У ньому поетеса змальовує красу української природи, створює чудові зорові образи, дає можливість дітям відчутти красу й лагідність рідної мови. Діти легко можуть уявити осяяну сонцем хатинку у вишневому садочку. У вірші авторка використала цікаве порівняння: хатина порівнюється з дитиною, а сонце – з матір'ю. Уся змальована поетесою картина природи сприймається, як жива. Адже авторка в поезії зображує дію: хатинка «притулилася», дитинка «стиха вийшла виглядати», сонце – «вийшло», «засвітило і хатинку звеселило». Використання метафор надає поезії динамічності, робить її цікавою для дітей.

У вірші «Літо краснее минуло» Леся Українка відзначає, що принади й радощі літа діти не помічали доти, поки не настав холод. І тільки тоді, коли закінчилася тепла пора року, вони збагнули красу і привабливість літа й засумували за ним. Адже поки холодно вони змушені нудитися в хатині.

Літо краснее минуло,	– І нащо зима та люта? –
Сніг лежить на полі;	Все вони питають. –
Діти з хати виглядають	Он все поле сніг завіяв,
В вікна... шкода волі!	Хоч не йди із хати!
Діти нудяться в хатині,	У замкнуті дивись вікна,

Нудять, нарікають: Ніде й погуляти! [2]

Поетеса відтворила також бажання дітей швидше дочекатися, коли настане весна.

У творчому доробку для дітей Лесі Українки важливе місце посідають казки. У журналі «Дзвінок» були надруковані її казки «Метелик», «Біда навчить», у журналі «Молода Україна» – «Казка про Оха-чудотвора». Усі вони дуже цікаві, повчальні. Казки письменниці навчають дітей цінувати досвід, мудрість, не боятися труднощів, долати їх, жити в злагоді з друзями, сумлінно працювати тощо.

Як бачимо, творчість Лесі Українки для дітей пройнята світлими почуттями. Її твори будять у дітей думку, сприяють розвиткові найкращих почуттів та розвивають естетичні смаки.

Література

1. Мовчун А. І. Рідне слово. Українська дитяча література. Книга перша/А.І.Мовчун, З.Д.Варавкіна. – К.: Арій, 2007. – 656 с.
2. Українка Леся. Літо краснее минуло/Леся Українка. – К.: Веселка, 1970. – 16 с.
3. Українська дитяча література: Хрестоматія/Упоряд. Л. П. Козачок. – К.: Вища школа, 2002. – 519 с.

УДК 378.035.3

ПОПОВИЧ Р. В.
Міжгірський медичний коледж

ШЛЯХИ І ЗАСОБИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ВНЗ

Процес підготовки майбутніх фахівців за сучасних умов орієнтований на здібності і нахили студента, рівень його початкової підготовки, прагнення самостійно збирати інформацію, аналізувати її, співвідносити з реальним світом. Тому кожен студент може будувати власну модель самовиховання і саморозвитку.

Професійне самовиховання передбачає таку послідовність дій: вибір особистісно значущих цілей і завдань самовиховання; планування діяльності і створення програми самовиховання; вибір методів і прийомів самовиховання; зіставлення досягнутих результатів з очікуваними; корекція програми самовиховання з урахуванням результатів самоконтролю і самооцінки. Щоб отримати бажаний результат і наблизити свій реальний образ до ідеалу, слід уміти керувати власним розвитком.

Серед цілей самовиховання виокремлюють:

1) досягнення згоди із самим собою. Для цього слід навчитися приймати себе таким, яким є насправді, визнати власні вади;

2) досягнення гармонії з найближчим оточенням. Щоб досягти свободи і злагоді з найближчим оточенням, потрібно навчитися змінювати своє ставлення до нього, шукати в усьому позитивні аспекти, уміти прощати і не бути рабом речей. Крім того, слід контролювати власні емоції, тобто усвідомити ті розумові операції, унаслідок яких вони виникають;

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>